

TARTU ÜLIKOOL

loodusmuuseum ja
botaanikaaed

Tartu Ülikooli loodusmuuseum
Vanemuise tn 46, Tartu

Tartu Ülikooli botaanikaaed
Lai tn 38, Tartu

Programmide info ja tellimine
Koduleht: natmuseum.ut.ee
E-post: natmuseum.haridus@ut.ee
Telefon: 737 6076

TÜ LOODUSMUUSEUM

ÕPPEPROGRAMMI KIRJELDUS

HÜLGE ELU LÄÄNEMERES (lasteaed)

Õppeprogrammi tutvustus:

Õppeprogrammi käigus tutvuvad õpilased Läänemere elustikuga läbi hülge silmade.

Missugused on Eesti hülged? Kellega nad Läänemeres kohtuda võivad? Mis võib hülgeid ohustada?

Toimuvad mereteemalised aktiivülesanded, draamaetendus ja mängud, vaadeldakse kalu ja teisi mereelustiku eksponaate loodusmuuseumis. Lapsed tutvuvad Läänemere hüljeste, kalade (räim, tursk, lest), lindude (kormoran, merikotkas), karpide ja teiste loomadega. Arutletakse, kuidas inimene võib mere keskkonda rikkuda (liigne kalapüük, reostus vees jm) ning mida tuleks teha, et mere elustikku kaitsta.

Lühikirjeldus:

Õppeprogrammi käigus tutvuvad õpilased Läänemere elustikuga ja seda läbi hülge silmade. Toimuvad mereteemalised aktiivülesanded, draama ja mängud, vaadeldakse kalu ja teisi mereelustiku eksponaate loodusmuuseumis. Arutletakse, kuidas inimene võib merd reostada ja kuidas merd saab kaitsta.

Õppeprogrammi tegevused ja ajakava:

1. Käitumisreeglid ja sissejuhatus programmi (5 minutit).
Arutatakse üle käitumisreeglid. Uuritakse kaardi peal Läänemere asukohta.
2. Hülge eluga tutvumine (25 minutit).
Loodusmuuseumi ekspositsioonis uuritakse Eesti hülgeid ja nende kehaosi, räägitakse hüljeste kohastumustest, eluviisist, talve mõjust poegimisele.
3. Lihtsate töölehtede täitmine (20 minutit).
Üheskoos uuritakse ekspositsioonis teisi Läänemeres elavaid loomaliike.

4. Aktiivülesanne - memoriin (10-15 minutit).
Lapsed saavad mängida Läänemere loomade teemalist memoriini. Lasteaia lastele on mäng veidi lihtsustatud. Tegu on võistlusliku aktiivülesandega, kuid see võimaldab samal ajal korrata mõningaid varasemalt nähtud loomaliike ning nende üle arutleda.
5. Virgutav aktiivülesanne – „Kilud, räimed tulge koju“ (5-10 minutit).
Jooksumäng, mille käigus lapsed kinnistavad arusaama, et hülged toituvad kalast.
6. Aktiivülesanne – plakati meisterdamine (15 minutit).
Lapsed saavad mereteemalisele plakatile liimida erinevaid programme kohatud mereloomi. Nii tekib selgem pilt loomade välimusest, elupaigast ja eluviisist. Valmis meisterdatud plakati saavad lapsed endaga lasteaeda kaasa võtta.
7. Keskkonnaprobleemide teemaline Läänemere etendus (35-40 minutit).
Lastel on kõigepealt mõned minutid aega muuseumis nähtud huvitavaid eksponaate uurida. Järgnevalt algab Läänemere keskkonnaprobleemidele keskenduv etendus. Kõigepealt tutvustatakse „näitlejaid“ ehk Läänemeres elavaid loomaliike (nt räim, tursk, lest, kormoran, merikotkas). Koos arutatakse läbi erinevad stsenaariumid keskkonnaprobleemide teemal (prügireostus, pesuvahend vees) ning kuidas neid probleeme ennetada.
Lastel on võimalik „näitlejaid“ lähemalt uurida ning soovi korral ka ise väike temaatiline näitemäng läbi mängida.
8. Kokkuvõtlik aktiivmäng (10 minutit).
Lapsed kehastuvad hüljesteks või räimedeks. Meenutame programmis õpitut ning lapsed peavad vastavalt oma uuele rollile käituma. Oluline on, et soovi korral saavad kõik lapsed uusi teadmisi sõnastada.

Õpitulemused (eesmärgid):

Programmi läbinud õpilane tunneb mõningaid Läänemere loomaliike (nt viigerhüljes, hallhüljes, lest, räim, kilu, merikotkas, kormoran). Õpilane teab hülge eluviisi – tema toitumise eripärasid, tema elukohaks vajalikke kohastumusi, kuidas talv mõjutab hülge elu jms. Laps mõistab mõningaid Läänemere keskkonnaprobleeme ning kuidas saab merd ja mereelustikku hoida.

Üldpädevused:

Mänguoskused, tunnetus- ja õpioskus, sotsiaalsed oskused

Seos õppekavaga ja ainetevaheline lõiming:

MINA JA KESKKOND

- 11) märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- 12) tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- 13) oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.

Programmi seosed keskkonnateadlikkuse ja säästva arengu teemadega:

Programmi tulemusel suureneb praktiliste tegevuste ja uute kogemuste kaudu laste keskkonnateadlikkus. Laps suhtub ümbritsevasse loodusesse ja keskkonda hoolivalt ning käitub loodushoidlikult. Läänemere liikide ja keskkonnaprobleemide tundmine võimaldab aru saada Läänemere kaitsmise tähtsusest. Programmi käigus tekkinud jäätmed sorteeritakse lastega koos sorteerimiskastidesse ja räägitakse lühidalt, miks paberit ja muid prügilikke peab eraldi koguma.

Meetodid ja vahendid:

Individuaalne töö, rühmatöö. Kuulamine, arutlemine, vaatlus, meisterdamine (liimimine), mängimine, draama.

Loomanukud jm etendusega seotud vahendid, padjad Läänemeres elavate loomade piltidega, töölehed, pliiatsid, plakati liimimisega seotud vahendid (plakati alus, loomade pildid ja nimed, liimipulgad), hülge ja räime peakatted.

Juhis õpetajale:

Enne programmile tulekut palume kasvatajal lastele selgitada, kuhu tullaakse.

Programmi käigus ootame kasvatajalt koostöövalmidust ja koos lastega aktiivset osalemist programmi tegevustes. Samuti aitab kasvataja programmi aja jälgida, et lapsed käituksid headele tavadele vastavalt.

Pärast programmi palume kasvatajal täita tagasiside küsimustik. Rühm saab õppeprogrammist kaasa ühe kohapeal tehtud plakati Läänemere loomaliikidega. Soovitame selle lasteaia ruumidesse üles riputada.

Märksõnad: Läänemeri, meri, mere-elustik, loomad, hüljes.

Sihtrühm: lasteaed (5–7 a vanused lapsed)

Kestus: 3x45 minutit

Grupi suurus: kuni 25 last ja kasvataja(d)

Toimumise aeg: aastaringselt

Läbiviimise koht: Tartu Ülikooli loodusmuuseum (Vanemuise 46, Tartu)

Keel: eesti

Lisainfo:

TÜ loodusmuuseumis on tänapäevane õpikeskkond, uued õppeklassid ja uudne püsiekspositsioon, muuseumihoones on lift, trepid ja välistreppide kõrval sissepääsuks ka kaldtee. Õpetajal palume registreerumisel teavitada muuseumi teabespetsialisti või juhendajat varakult grupi erisustest (näiteks erivajadusega õpilased jm) ja soovidest. Programmis arvestatakse laste vanuse ja oskustega. Programmiks vajalikud õppevahendid annab juhendaja. Täpsem lisainfo saadetakse õpetajale registreerumisel. Muuseumis on riidehoid, kuhu saab jätta riided. Muuseumi ja õppeklassi tegevused toimuvad välisjalanõudes.

Tagasiside küsitakse õpetajalt kirjalikult programmi lõpus.

Läbiviija nimi ja kvalifikatsioon:

Loodusmuuseumi juhendaja Kersti Kihno

Haridus. TÜ bioloogia, bioloogia-keemia õpetaja, MSc geoökoloogia.

Kogemus. Töötanud TÜ ökoloogia ja maateaduste instituudis (2007–2016), ERM-i giid alates 2016.a, TÜ loodusmuuseumis giid alates 2018.a.

Loodusmuuseumi juhendaja Elen Metspalu

Haridus. TÜ bioloogia MSc, pedagoogika kursus.

Kogemus. Töötanud Tapa Gümnaasiumis bioloogia õpetajana ning looduseringi juhendajana (2012–2013) ja TÜ loodusmuuseumis giid ja loodushariduslike programmide juhendaja alates 2016. a.